

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/108/91/95

STOSUNEK DO REPRYWATYZACJI

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MAJ '95

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Reprywatyzacja, czyli zwrot własności tym osobom, którym ją państwo odebrało w okresie Polski Ludowej, nie została dotychczas zrealizowana. Ustalenie jej zakresu i metod okazało się problemem nie tylko trudnym, ale i rodzącym konflikty. Jest bowiem oczywiste, że realizacja ustawy reprywatyzacyjnej nie tylko łączy się z uwzględnieniem w mniejszym lub większym stopniu interesów różnych grup społecznych, ale pośrednio ma również skutki dla całego społeczeństwa, przede wszystkim dlatego, że pociągnie za sobą znaczne koszty¹. Być może te właśnie czynniki spowodowały, że - jak wykazał ostatni sondaż CBOS² - stopień społecznej aprobaty reprywatyzacji w ciągu ostatnich czterech lat wyraźnie się zmniejszył. W 1991 roku 64% ankietowanych deklarowało swoje poparcie dla przeprowadzenia reprywatyzacji, a przed rokiem za zwolenników tego procesu³ uważało się 56% respondentów. Dziś analogiczny odsetek spadł do 45. Jednocześnie odnotowano znaczny wzrost osób niezdecydowanych, które nie mają skryształizowanych opinii w tej kwestii (por. tabela 1).

---

¹ Wartość przyszłych roszczeń zgłoszonych na podstawie ustawy, której projekt rząd przyjął 16 maja 1995 roku, szacuje się na 18 mld zł (na podstawie: A. Kostrz-Kostecka „Nowe stare projekty”, „Rzeczpospolita” z 17 maja ‘95).

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (60), 5-10 maja ‘95, reprezentatywna próba losowa dorosłej ludności kraju (N=1203).

³ Por. komunikat CBOS: „Reprywatyzacja i odszkodowania za mienie zabużańskie i pożydowskie”, czerwiec ‘94.

Tabela 1. **Stosunek do przeprowadzenia reprivatyzacji** (w %)

Czy, ogólnie rzecz biorąc, jest Pan(i) zwolennikiem czy też przeciwnikiem przeprowadzenia reprivatyzacji?	Wskazania respondentów według terminów badań			
	III '91	XI '92	V '94	V '95
Jestem zwolennikiem	64	53	56	45
Jestem przeciwnikiem	28	41	41	38
Trudno powiedzieć	8	6	3	17

Jak wynika z danych przedstawionych w tabeli 1, w ciągu ostatnich lat dokonała się polaryzacja stanowisk w kwestii reprivatyzacji. Odpowiedzi udzielane w 1991 roku zdają się wskazywać na postrzeganie tego procesu przede wszystkim jako aktu sprawiedliwości dziejowej, stanowiącego wyraz poszanowania i gwarancji praw własności. Dziś zapewne w większym stopniu dochodzą do głosu obawy przed konsekwencjami finansowymi tego przedsięwzięcia.

Warto dodać, że większość ankietowanych uważa, iż reprivatyzacja nie będzie ich w żaden sposób dotyczyć. Zaledwie 3% obawia się pojawienia dawnych właścicieli ich mieszkania, domu czy zakładu pracy. Nadzieję na bezpośrednią korzyść z reprivatyzacji, a więc starania o odzyskanie utraconego majątku, deklaruje 4% badanych.

Stosunek do reprivatyzacji wiąże się przede wszystkim z wykształceniem i dochodami - im są one wyższe, tym częściej respondenci deklarują się jako zwolennicy reprivatyzacji. Częściej aprobują ją również mieszkańcy dużych miast i ludzie młodzi. Jeśli chodzi o podział w płaszczyźnie zawodowej, to warto zwrócić uwagę na kategorię prywatnych przedsiębiorców, wśród których zwolenników reprivatyzacji spotkać można najczęściej. Co ciekawe, nie tylko posiadanie własnej firmy, ale nawet praca w sektorze prywatnym sprzyja przychylnemu stosunkowi do przekształceń własnościowych. Poparcie dla reprivatyzacji koresponduje również z deklarowanymi przekonaniem politycznymi: respondenci o poglądach prawicowych akceptują ją znacznie częściej niż ci, którym bliższe są poglądy lewicowe⁴.

Stosunek do obecnego rządu w niewielkim stopniu wpływa na deklarowanie się respondentów jako zwolenników czy przeciwników reprivatyzacji. Warto jednak zauważyć, że

---

⁴ Zob. tabele aneksowe.

osoby wyrażające poparcie dla obecnego rządu rzadziej aprobują reprivatyzację (40%) niż jego przeciwnicy (56%). Koresponduje to z sygnalizowaną wcześniej prawidłowością, która polega na większym poparciu dla reprivatyzacji w łonie osób o poglądach prawicowych niż lewicowych.

Tabela 2. **Wpływ stosunku do rządu na postrzeganie reprivatyzacji** (w %)

	Zwolennicy reprivatyzacji	Przeciwnicy reprivatyzacji	Trudno powiedzieć
Zwolennicy rządu	40	43	17
Przeciwnicy rządu	56	30	14
Obojętni	44	39	17
Trudno powiedzieć	26	35	39

O związku poglądów politycznych ze stosunkiem do reprivatyzacji świadczy również zestawienie odpowiedzi respondentów na pytanie dotyczące tego, na którą partię oddaliby głos, gdyby wkrótce odbyły się wybory do Sejmu, z ich deklaracjami w sprawie przekształceń własnościowych. I tu największe poparcie dla reprivatyzacji wyraziły osoby, którym bliższe są poglądy prawicowe. Wśród tych, którzy zadeklarowali oddanie głosu na Unię Wolności, ponad 70% poparło procesy reprivatyzacyjne, podczas gdy wśród zwolenników NSZZ "Solidarność" 63%, a wśród sympatyków SLD - tylko 34%. Elektorat SLD jest najczęściej przeciwny reprivatyzacji (w tej grupie połowa badanych to jej przeciwnicy).

Duże zróżnicowanie opinii publicznej w kwestii reprivatyzacji znalazło również swój wyraz w odpowiedziach na pytanie o jej skutki dla polskiej gospodarki. I tu stanowiska badanych są podzielone, chociaż zmiany, jakie zaszły od 1991 roku w przewidywaniach ekonomicznych konsekwencji reprivatyzacji, są bardzo niewielkie⁵.

⁵ Por. komunikat CBOS "Opinia publiczna o prywatyzacji, reprivatyzacji i Programie Powszechnej Prywatyzacji", październik '92.

Tabela 3. **Opinie o konsekwencjach reprivatyzacji dla polskiej gospodarki** (w %)

Czy, Pana(i) zdaniem, reprivatyzacja jest dla polskiej gospodarki korzystna czy też niekorzystna?	Wskazania respondentów według terminów badań			
	VIII '91	V '92	IX '92	V '95
Korzystna	21	14	20	17
W takim samym stopniu korzystna, co i niekorzystna	26	27	24	27
Niekorzystna	32	42	36	34
Trudno powiedzieć	21	17	20	22

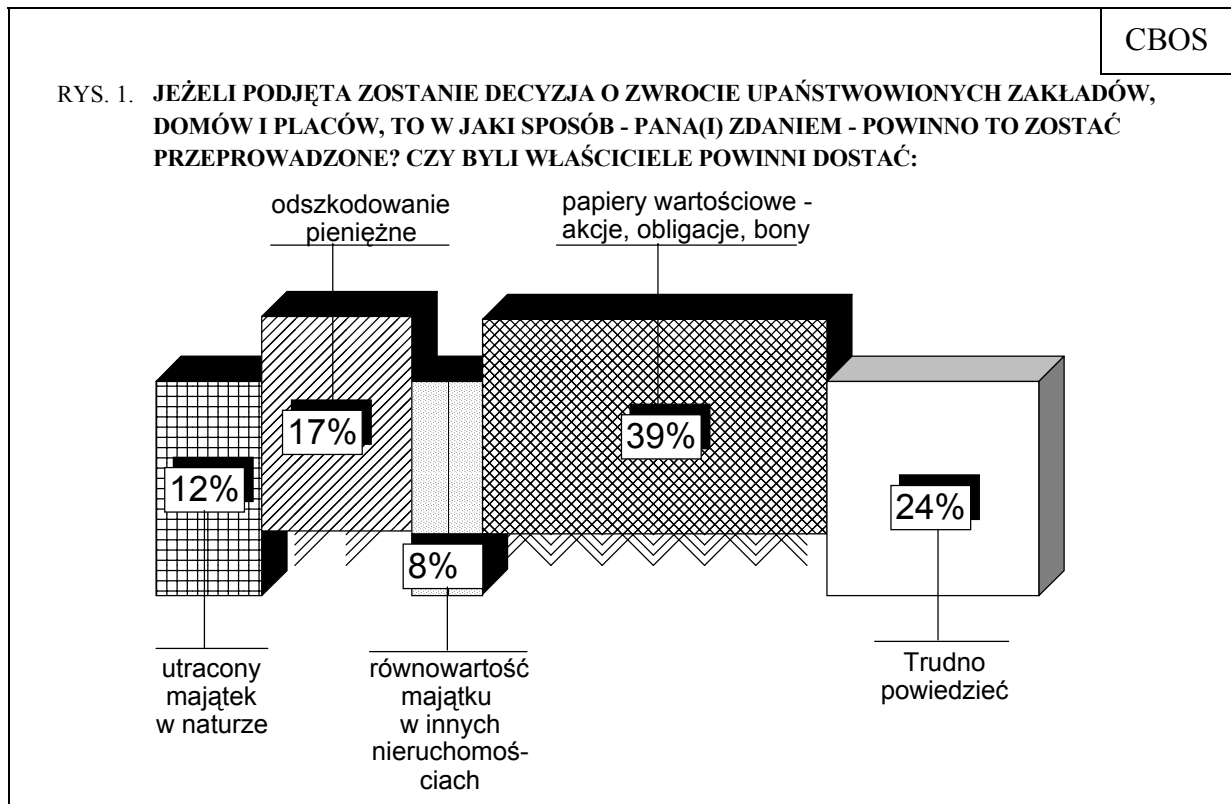
W najbardziej korzystnym dla polskiej gospodarki świetle postrzegają reprivatyzację osoby, które zajmują czołowe pozycje drabiny stratyfikacyjnej: mają wyższe wykształcenie, dochody powyżej 325 zł na osobę w rodzinie, należą do kadry kierowniczej, inteligencji. Prywatni przedsiębiorcy stosunkowo często uważają, że reprivatyzacja oddziaływałaby pozytywnie na polską gospodarkę lub byłaby "w takim samym stopniu korzystna, co i niekorzystna". Wśród biernych zawodowo najbardziej optymistyczni, jeśli chodzi o konsekwencje tego rodzaju przekształceń własnościowych, są uczniowie i studenci. Dostrzeganiu pozytywnych następstw reprivatyzacji sprzyjają także poglądy prawicowe. Średnio, na poziomie całej próby, co piąta osoba nie wyraziła poglądu w kwestii skutków reprivatyzacji dla naszej gospodarki. Najwięcej niezdecydowanych było wśród osób starszych (powyżej 65 roku życia), respondentów z wykształceniem zawodowym, a także robotników niewykwalifikowanych i właścicieli przedsiębiorstw.

Opinie o zakresie i formach reprivatyzacji

Rodzaje świadczeń reprivatyzacyjnych przewidywanych w kolejnych projektach ustaw budzą wiele kontrowersji. Analiza wniosków składanych przez byłych właścicieli wskazuje, że z reguły oczekiwaliby oni zwrotu majątku w naturze, rzadziej są skłonni przyjąć odszkodowanie pieniężne⁶. Ich preferencje nie są zgodne z opiniami wyrażanymi podczas

⁶ Por. B. Petz "Polskie doświadczenia związane z reprivatyzacją" [W:] Zeszyty BSiA Senatu (R-8/94), Seria: Raporty, nr 194.

sondażu. Relatywna większość badanych wypowiedziała się za reprivatyzacją w formie papierów wartościowych - akcji, obligacji, bonów (39%). Stosunkowo najmniej respondentów uważa, że byli właściciele powinni dostać równowartość majątku w nieruchomościach (8%). Generalnie jednak, respondenci nie mają sprecyzowanego poglądu na temat formy, w jakiej - w przypadku podjęcia decyzji o zwrocie upaństwowionych zakładów, domów i placów - powinien dokonywać się zwrot mienia przejętego przez państwo. Prawie co czwarty badany wybrał odpowiedź "trudno powiedzieć". Wyrażenia zdecydowanego stanowiska w tej kwestii szczególnie często unikały osoby starsze, z wykształceniem podstawowym, robotnicy, a także respondenci, którzy nie mają wyraźnych przekonań politycznych. Wydaje się, że najbardziej skryształizowane opinie mają badani z wykształceniem wyższym, a jeśli chodzi o pozycję zawodową - kadra kierownicza i inteligencja. Wśród tych osób akceptacja wszystkich form zwrotu własności jest stosunkowo wysoka, przeważa jednak poparcie dla świadczeń w formie papierów wartościowych.

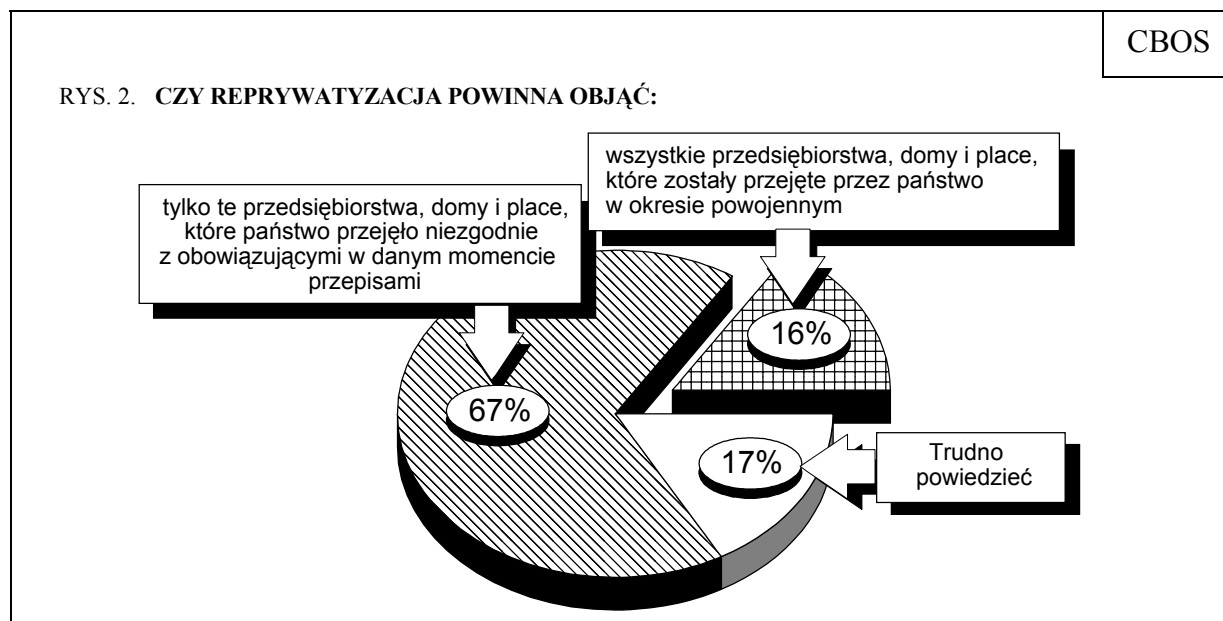
Zwolennicy reprivatyzacji częściej od pozostałych respondentów wskazywali dwie formy zwrotu majątku przez państwo: odszkodowanie pieniężne oraz zwrot majątku w naturze. Natomiast przeciwnicy albo częściej niż inni wybierali odpowiedź "trudno powiedzieć", albo za najlepszą formę reprivatyzacji uważali rekompensatę majątku przejętego przez państwo w postaci papierów wartościowych. Być może - ich zdaniem - przyjęcie takiego rozwiązania byłoby w najmniejszym stopniu obciążeniem dla podatników, a zarazem nie wywoływałoby konfliktów, które mogą się wiązać np. ze zwrotem majątku w naturze. Prawie połowa z tych, którzy nie zadeklarowali się ani jako zwolennicy, ani jako przeciwnicy reprivatyzacji, również w kwestii formy ewentualnego zwrotu majątku nie miała jasnego poglądu.

Tabela 4. **Stosunek do reprivatyzacji**
a poglądy w kwestii świadczeń reprivatyzacyjnych (w %)

	W naturze	Pieniądze	Inne nieruchomości	Papiery wartościowe	Trudno powiedzieć	Ogółem
Zwolennicy reprivatyzacji	20	24	10	35	11	100
Przeciwnicy reprivatyzacji	5	10	8	48	29	100
Niezdecydowani	7	14	3	28	48	100
Ogółem	12	17	8	39	24	100

Jednym z podstawowych pytań związanych z reprivatyzacją jest to, czy powinna ona objąć wszystkie utracone przez byłych właścicieli przedsiębiorstwa, domy i place, czy tylko te, które zostały przez państwo zabrane z naruszeniem ówczesnie obowiązujących przepisów prawnych.

Zdecydowana większość badanych wypowiedziała się w maju '95 za wariantem ograniczonej reprivatyzacji, a więc rozwiązaniem przewidującym objęcie reprivatyzacją tych upaństwowionych nieruchomości, których przejęcie nastąpiło z naruszeniem ustawy lub dekretu, stanowiącego podstawę prawną przejęcia.

Największymi zwolennikami objęcia reprivatyzacją wszystkich nieruchomości, bez względu na to, czy zawłaszczenie majątku nastąpiło z naruszeniem obowiązującego w tym czasie prawa czy było z nim zgodne, są osoby młode (do 24 lat), mieszkańcy wielkich miast, a także respondenci z dyplomem wyższej uczelni. Nadreprezentacja osób z wyższym wykształceniem występuje jednak w przypadku obydwu rozwiązań, gdyż właśnie ci respondenci stosunkowo najrzadziej wybierali odpowiedź "trudno powiedzieć". Osoby starsze oraz gorzej wykształcone najczęściej nie zajmowały stanowiska w tej sprawie.

Z poglądami na temat ograniczonej lub też pełnej reprivatyzacji wiąże się generalny stosunek do zwrotu byłym właścicielom ich własności zagarniętej przez państwo. Wśród zwolenników - co czwarty badany (26%) wypowiada się za zwrotem wszystkich własności bez względu na to, czy przejmując mienie złamano przepisy prawne czy też nie. Ten pogląd jest znacznie mniej popularny wśród osób, które deklarują się jako przeciwnicy reprivatyzacji (analogiczny odsetek wynosi 6).

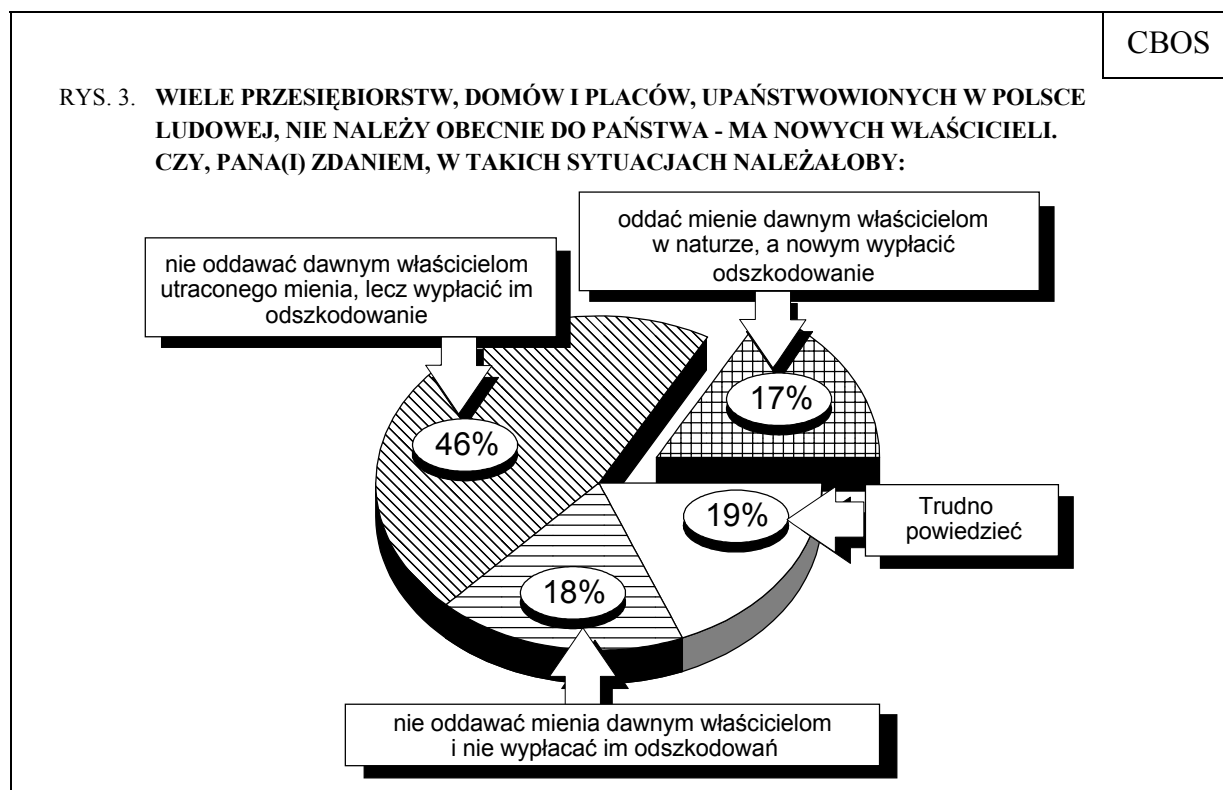
Wydaje się, że większość badanych ma świadomość daleko idących konsekwencji reprivatyzacji, której zasięg byłby najszerzy. Obawy, które wynikają z tych przewidywań, skłaniają ludzi do wyrażania opinii wyważonych, dalekich od rozwiązań maksymalistycznych. W grę wchodzi oczywiście partykularnie pojmowane interesy różnych grup społecznych - tym można chyba próbować tłumaczyć fakt, że najwięcej zwolenników reprivatyzacji w ograniczo-

nym zakresie (do własności przejętej z naruszeniem prawa) rekrutuje się nie tylko z kategorii kierowników i inteligentów, ale również spośród robotników wykwalifikowanych, a także prywatnych przedsiębiorców.

Dawni i nowi właściciele

Duże kontrowersje społeczne budzi kwestia rozwiązania, jakie należałoby przyjąć w tych przypadkach, gdy w grę wchodzi konflikt interesów byłych i obecnych właścicieli upaństwowionych przedsiębiorstw, domów i placów. Znajduje to odzwierciedlenie w wynikach ostatniego sondażu.

Jak widzimy, zdecydowana większość badanych (w sumie 63%) opowiedziała się za jakąś formą reprivatyzacji. Relatywna większość uważa, że najwłaściwszą formą byłoby wypłacenie odszkodowań byłym właścicielom, przy utrzymaniu stanu posiadania przez obecnych właścicieli. Interesujące, że w tym przypadku więcej ankietowanych niż przy pytaniu

sformułowanym ogólnie (por. tabela 1) opowiedziało się za zwrotem mienia byłym właścicielom.

Wśród osób optujących za wypłatą odszkodowań dla byłych właścicieli przeważają osoby młode i mieszkańcy miast powyżej 100 tys. ludności. Takiemu stanowisku sprzyjają również: średnie lub wyższe wykształcenie, wysokie dochody, a także praca umysłowa - w tym szczególnie na stanowisku kierowniczym lub w ramach szeroko pojętej kategorii inteligencji.

Ankietowani, którzy zadeklarowali się jako zwolennicy reprivatyzacji, częściej od pozostałych wyrazili przekonanie, że jeśli zabrana przez państwo nieruchomość ma obecnie nowych właścicieli, należy byłym właścicielom wypłacić odszkodowanie (56%) lub też - oddać mienie w naturze, a odszkodowanie wypłacić nowym właścicielom (29%).

Tabela 5. Poglądy w kwestii zwrotu mienia, które ma obecnie nowych właścicieli, a ogólny stosunek do reprivatyzacji (w %)

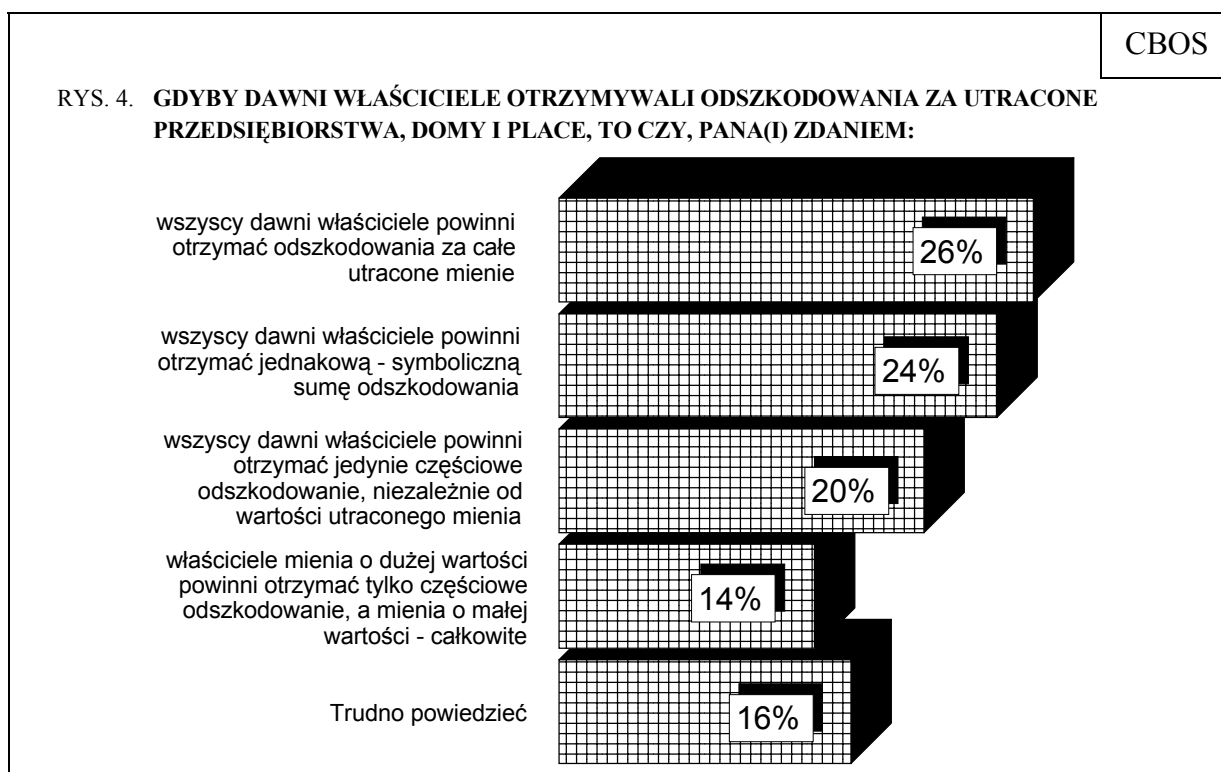
	W naturze	Odszkodowanie	Nie reprivatyzować	Trudno powiedzieć	Ogółem
Zwolennicy reprivatyzacji	29	56	3	12	100
Przeciwnicy reprivatyzacji	8	38	39	15	100
Trudno powiedzieć	9	37	7	47	100
Ogółem	17	46	18	19	100

Jak widzimy z danych przedstawionych w tabeli 5, zwolennicy reprivatyzacji i w tym przypadku, budzącym szczególnie żywe polemiki na forum publicznym, częściej niż przeciwnicy procesów reprivatyzacyjnych opowiadają się za zwrotem byłym właścicielom przedsiębiorstw, domów i placów. Wśród osób deklarujących poparcie dla reprivatyzacji tylko 3% wyraziło przekonanie, że w sytuacji, gdy upaństwowione przedsiębiorstwa, domy i place mają nowych właścicieli, należałoby "nie oddawać mienia dawnym właścicielom i nie wypłacać im odszkodowań". Wśród respondentów przeciwnych reprivatyzacji analogiczny odsetek wzrósł do 39.

Wysokość odszkodowań

Odpowiedzi na pytanie o wysokość odszkodowania dla byłych właścicieli, których podzielono na właścicieli mienia o dużej i małej wartości, ujawniają inny aspekt stopnia społecznego poparcia dla reprivatyzacji. Jak wiadomo z wcześniejszych badań⁷, najczęściej przeciwników ma reprivatyzacja dużych majątków ziemskich i dużych przedsiębiorstw. Łatwiej zaakceptować nam zwrot młynów, tartaków, zakładów rzemieślniczych, sklepów, hoteli czy małych zakładów przemysłowych.

Opinie o odszkodowaniach za utracone przedsiębiorstwa, domy i place są bardzo podzielone.

Co czwarty badany optuje za rozwiązaniem najbardziej kosztownym - wypłatą pełnych odszkodowań (26%). Zbliżony odsetek ankietowanych (24%) wypowiada się za symboliczną sumą odszkodowania, kładąc tym samym nacisk na pozamaterialny wymiar reprivatyzacji, która miałaby być raczej wyrazem poszanowania praw własności niż próbą pełnego zrekompens-

⁷ Por. Komunikat CBOS "Reprivatyzacja i odszkodowania za mienie...", czerwiec '94.

sowania krzywd właścicieli upaństwowionego mienia. Pozostali respondenci, którzy zajęli jednoznaczne stanowisko w tej kwestii, podzielili się na tych, których zdaniem wszyscy byli właściciele powinni otrzymać jedynie częściowe odszkodowanie (20%), oraz zwolenników wypłaty pełnego odszkodowania właścicielom mienia o małej wartości, a częściowego o dużej (14%).

Za pełnym odszkodowaniem dla wszystkich byłych właścicieli opowiadają się najczęściej respondenci młodzi (do 24 lat), z wykształceniem wyższym, a także mieszkańcy dużych miast. Wśród osób czynnych zawodowo dominuje inteligencja, wśród biernych - studenci i uczniowie, a także - bezrobotni.

Odpowiedzi na to pytanie potwierdzają sygnalizowaną wyżej prawidłowość: wśród badanych, którzy nie zajęli stanowiska w tej sprawie dominują osoby starsze (powyżej 65 roku życia), z wykształceniem podstawowym oraz mieszkańcy wsi i małych miast.

Poglądy respondentów w sprawie wysokości i zakresu odszkodowań różnicuje ich ogólny stosunek do procesu reprivatyzacji. Wśród zwolenników tego procesu ponad dwie piąte (44%) uważa, że wszyscy byli właściciele powinni otrzymać odszkodowanie za całe utracone mienie. Takie stanowisko zajmuje tylko 8% spośród jej przeciwników.

Tabela 6. Stosunek do reprivatyzacji a poglądy na temat odszkodowań dla właścicieli mienia o dużej i małej wartości

(w %)

	Pełne odszkodowanie dla wszystkich	Duża wartość - częściowe odszkodowanie, mała - całkowite	Częściowe odszkodowanie dla wszystkich	Symboliczne odszkodowanie	Trudno powiedzieć	Ogółem
Zwolennicy reprivatyzacji	44	20	15	14	7	100
Przeciwnicy reprivatyzacji	8	10	23	42	17	100
Niezdecydowani	17	9	23	13	38	100
Ogółem	26	14	20	24	16	100

Dodajmy, że 42% ankietowanych dezaprobujących reprivatyzację opowiada się za odszkodowaniami o charakterze symbolicznym, podczas gdy wśród popierających ją takie rozwiązanie uznało za słuszne jedynie 14% badanych.

★

★

★

W stosunku do ubiegłego roku ubyło zwolenników reprivatyzacji, natomiast liczba jej przeciwników utrzymała się na tym samym poziomie. Kontrowersje budzi zarówno zakres reprivatyzacji, jak i forma odszkodowań. Relatywna większość badanych skłania się ku odszkodowaniom w formie papierów wartościowych, najmniej ankietowanych uważa, że byłym właścicielom należy zwrócić majątek w naturze lub równowartość majątku w innych nieruchomościach. Większość Polaków sądzi, że reprivatyzacją powinny być objęte tylko te przedsiębiorstwa, domy i place, które zostały przejęte przez państwo z naruszeniem prawa.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, jest Pan(i) zwolennikiem, czy też przeciwnikiem przeprowadzenia reprivatyzacji?
(%)

	Zwolenni- kiem	Przeciwni- kiem	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	45	38	17	1201
Płeć				
Mężczyźni	47	38	15	566
Kobiety	43	38	19	635
Wiek				
do 24 lat	50	34	16	180
25-34	45	41	13	221
35-44	41	41	17	273
45-54	48	37	15	191
55-64	45	36	19	168
65 lat i więcej	41	35	24	168
Miejsce zamieszkania				
Wieś	40	41	20	447
Miasto do 20 tys.	44	39	17	172
od 21 do 100 tys.	47	37	16	213
101-500 tys.	50	35	15	206
501 tys. i więcej mieszk.	51	33	16	162
Region				
Północny	52	39	10	138
Zachodni	33	43	24	117
Środkowo-zachodni	45	40	14	188
Środkowy	47	36	17	210
Wschodni	43	45	12	148
Południowo-wschodni	40	35	25	188
Południowo-zachodni	50	32	18	213
Wykształcenie				
Podstawowe	41	39	20	421
Zasadnicze zawodowe	40	43	16	310
Średnie	50	34	17	387
Wyższe	57	31	11	83
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	46	38	17	63
Prac.umysł.niż.szczebła	52	30	18	119
Pracownicy fiz.- umysł.	50	38	12	52
Robotnicy wykwalifikowani	43	41	16	129
Robotnicy niewykwalifik.	37	47	16	78
Rolnicy	43	36	21	92
Prywatni przedsiębiorcy	59	30	11	41
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	42	38	20	374
Uczniowie i studenci	51	31	17	85
Bezrobotni	45	45	10	86
Gospodynie domowe i inni	43	40	17	83
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	48	36	16	131
Sektor państwowy	44	37	19	140
Sektor prywatny	50	36	14	182
Spółdzielczość	43	53	4	27
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	41	46	13	212
125 - 199	42	43	15	212
200 - 274	44	37	19	298
275 - 324	45	36	19	162
325 i powyżej	50	33	17	243
Ocena własnych war. mater.				
Złe	43	40	17	383
Średnie	44	39	18	593
Dobre	50	33	17	224
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	49	27	23	87
Raz w tygodniu	44	38	18	675
Kilka razy w roku	44	40	16	304
W ogóle nie uczestniczy	46	39	15	135
Poglądy polityczne				
Lewica	37	47	16	282
Centrum	42	42	16	402
Prawica	65	25	10	269
Trudno powiedzieć	37	35	28	247

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, reprivatyzacja jest dla polskiej gospodarki korzystna czy też niekorzystna? 1 - Korzystna; 2 - W takim samym stopniu korzystna, co i niekorzystna; 3 - Niekorzystna

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	37	26	28	9	1202
Płeć					
Mężczyźni	42	25	27	5	568
Kobiety	33	27	28	12	635
Wiek					
do 24 lat	48	24	19	8	180
25-34	37	36	20	7	221
35-44	34	32	29	5	273
45-54	38	21	35	6	193
55-64	34	18	35	13	168
65 lat i więcej	31	22	30	17	168
Miejsce zamieszkania					
Wieś	26	28	37	10	447
Miasto do 20 tys.	40	23	26	11	172
od 21 do 100 tys.	37	26	28	9	215
101-500 tys.	48	27	19	5	206
501 tys. i więcej mieszk.	52	24	16	7	162
Region					
Północny	48	23	26	4	138
Zachodni	37	30	28	5	117
Środkowozachodni	35	31	30	4	188
Środkowy	37	20	30	13	210
Wschodni	28	26	36	9	148
Południowo-wschodni	38	25	24	12	188
Południowo-zachodni	38	30	22	10	214
Wykształcenie					
Podstawowe	28	23	37	12	421
Zasadnicze zawodowe	31	33	31	5	310
Średnie	46	25	20	8	388
Wyższe	64	24	5	7	83
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	63	29	4	4	63
Prac. umysł. niż. szczebla	52	24	19	5	121
Pracownicy fiz.- umysł.	35	34	29	3	52
Robotnicy wykwalifikowani	36	37	22	5	129
Robotnicy niewykwalifik.	33	23	37	8	78
Rolnicy	18	35	40	7	92
Prywatni przedsiębiorcy	58	25	8	8	41
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	32	20	34	14	374
Uczniowie i studenci	53	27	8	13	85
Bezrobotni	22	29	41	8	86
Gospodynie domowe i inni	37	27	32	4	83
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	50	23	21	6	131
Sektor państwowy	43	32	23	2	142
Sektor prywatny	46	29	20	5	182
Spółdzielczość	30	32	29	9	27
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 125 zł	20	32	36	12	212
125 - 199	33	30	32	4	212
200 - 274	35	29	27	10	300
275 - 324	42	25	24	8	162
325 i powyżej	58	17	20	4	243
Ocena własnych war. mater.					
Złe	29	28	33	11	383
Średnie	35	28	28	9	594
Dobre	57	20	18	5	224
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	37	15	31	17	87
Raz w tygodniu	34	27	30	10	675
Kilka razy w roku	38	31	26	6	305
W ogóle nie uczestniczy	51	23	22	5	135
Poglądy polityczne					
Lewica	31	27	35	7	283
Centrum	38	32	25	5	402
Prawica	55	21	20	4	269
Trudno powiedzieć	24	22	32	21	247

Tabela 3. Jeżeli podjęta zostanie decyzja o zwrocie upaństwowionych zakładów, domów i placów, to w jaki sposób - Pana(i) zdaniem - powinno to zostać przeprowadzone? Czy właściciele powinni dostać: 1 - utracony majątek w naturze; 2 - odszkodowanie pieniężne; 3 - równowartość majątku w innych nieruchomościach; 4 - papiery wartościowe - akcje, obligacje, bony

(%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	12	17	8	39	24	1200
Płeć						
Mężczyźni	12	18	7	42	21	568
Kobiety	12	16	9	36	27	632
Wiek						
do 24 lat	16	22	7	39	16	180
25-34	9	16	11	45	19	221
35-44	11	13	9	45	22	273
45-54	16	18	6	36	24	191
55-64	8	19	7	37	29	168
65 lat i więcej	12	16	6	27	40	167
Miejsce zamieszkania						
Wieś	11	19	6	36	28	447
Miasto do 20 tys.	9	10	13	42	26	172
od 21 do 100 tys.	14	16	7	32	30	212
101-500 tys.	11	21	8	45	15	206
501 tys.i więcej mieszk.	15	17	8	44	16	162
Region						
Północny	14	18	12	39	17	138
Zachodni	9	13	8	46	24	117
Środkowozachodni	12	18	8	44	18	117
Środkowy	17	20	7	36	21	210
Wschodni	7	12	9	42	29	148
Południowo-wschodni	9	19	7	36	30	188
Południowo-zachodni	13	17	6	34	30	214
Wykształcenie						
Podstawowe	11	19	6	28	35	419
Zasadnicze zawodowe	10	15	9	41	26	310
Średnie	13	16	7	49	15	388
Wyższe	16	19	15	42	7	83
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	8	20	14	55	4	63
Prac.umysł.niż.szczębla	14	13	9	50	14	121
Pracownicy fiz.- umysł.	13	7	16	47	18	52
Robotnicy wykwalifikowani	10	15	8	42	25	129
Robotnicy niewykwalifik.	16	16	2	38	28	78
Rolnicy	13	18	8	35	27	92
Prywatni przedsiębiorcy	17	13	5	51	14	41
Bierni zawodowo						
Renciści i emeryci	10	17	6	33	33	372
Uczniowie i studenci	14	29	6	35	15	85
Bezrobotni	16	23	10	34	17	86
Gospodynie domowe i inni	6	15	12	36	31	83
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	15	11	15	44	15	131
Sektor państwowy	11	17	2	44	26	142
Sektor prywatny	13	15	8	48	16	182
Spółdzielczość	12	5	12	47	24	27
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 125 zł	8	19	9	38	26	212
125 - 199	15	20	8	35	22	212
200 - 274	12	16	8	37	26	297
275 - 324	13	15	7	44	21	162
325 i powyżej	12	12	9	50	17	243
Ocena własnych war. mater.						
Złe	11	16	7	40	27	383
Średnie	12	19	8	36	25	592
Dobre	12	15	10	44	18	224
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	19	10	8	26	37	87
Raz w tygodniu	10	19	9	38	25	673
Kilka razy w roku	12	17	5	43	23	304
W ogóle nie uczestniczy	14	14	11	44	17	135
Poglądy polityczne						
Lewica	8	14	11	49	17	281
Centrum	11	20	7	40	22	402
Prawica	15	20	8	40	16	269
Trudno powiedzieć	14	12	6	24	44	247

Tabela 4. Czy reprivatyzacja powinna objąć: 1 - wszystkie przedsiębiorstwa, domy i place, które zostały przejęte przez państwo w okresie powojennym; 2 - tylko te przedsiębiorstwa, domy i place, które państwo przejęło niezgodnie z obowiązującymi w danym momencie przepisami (%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	16	67	17	1200
Płeć				
Mężczyźni	17	68	14	568
Kobiety	14	65	20	632
Wiek				
do 24 lat	21	66	12	180
25-34	15	72	13	221
35-44	14	73	13	273
45-54	15	68	16	191
55-64	15	66	20	168
65 lat i więcej	15	50	35	167
Miejsce zamieszkania				
Wieś	14	66	20	447
Miasto do 20 tys.	15	67	19	172
od 21 do 100 tys.	16	67	18	212
101-500 tys.	16	68	16	206
501 tys. i więcej mieszk.	21	68	11	162
Region				
Północny	18	66	16	137
Zachodni	11	77	12	117
Środkowozachodni	14	77	9	186
Środkowy	24	59	17	210
Wschodni	12	69	19	148
Południowo-wschodni	8	69	23	198
Południowo-zachodni	20	57	23	214
Wykształcenie				
Podstawowe	15	57	28	418
Zasadnicze zawodowe	14	73	13	310
Średnie	17	71	12	388
Wyższe	21	75	4	83
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	19	78	3	63
Prac.umysł.niż.szczebła	17	69	14	121
Pracownicy fiz.- umysł.	22	66	13	52
Robotnicy wykwalifikowani	9	77	14	129
Robotnicy niewykwalifik.	15	65	21	78
Rolnicy	14	72	15	92
Prywatni przedsiębiorcy	20	74	6	41
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	16	59	26	371
Uczniowie i studenci	20	63	17	85
Bezrobotni	19	65	16	86
Gospodynie domowe i inni	11	77	12	83
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	14	77	9	131
Sektor państwowy	12	70	18	142
Sektor prywatny	18	71	11	182
Spółdzielczość	20	68	12	27
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	12	69	19	212
125 - 199	15	72	14	212
200 - 274	20	59	20	298
275 - 324	9	73	18	161
325 i powyżej	19	70	11	243
Ocena własnych war. mater.				
Złe	15	66	19	383
Średnie	16	66	18	592
Dobre	16	71	12	224
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	18	50	32	87
Raz w tygodniu	13	70	16	672
Kilka razy w roku	20	63	16	305
W ogóle nie uczestniczy	17	68	16	135
Poglądy polityczne				
Lewica	13	76	12	281
Centrum	16	69	16	402
Prawica	22	66	13	269
Trudno powiedzieć	13	55	32	246

Tabela 5. Gdyby dawni właściciele otrzymali odszkodowania za utracone przedsiębiorstwa, domy i place, to czy, Pana(i) zdaniem: 1 - wszyscy dawni właściciele powinni otrzymać odszkodowanie za całe utracone mienie; 2 - właściciele mienia o dużej wartości powinni otrzymać tylko częściowe odszkodowanie, a mienia o małej wartości - całkowite; 3 - wszyscy dawni właściciele powinni otrzymać jedynie częściowe odszkodowanie, niezależnie od wartości utraconego mienia; 4 - wszyscy dawni właściciele powinni otrzymać jednakową, symboliczną sumę odszkodowania (%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	26	14	20	24	16	1200
Płeć						
Mężczyźni	26	17	23	20	15	568
Kobiety	26	11	17	28	17	632
Wiek						
do 24 lat	33	10	22	23	12	180
25-34	28	17	22	22	11	221
35-44	24	18	21	27	10	273
45-54	26	15	18	25	16	191
55-64	27	11	20	20	22	168
65 lat i więcej	20	11	13	27	30	167
Miejsce zamieszkania						
Wieś	24	13	16	27	19	447
Miasto do 20 tys.	28	10	16	27	20	172
od 21 do 100 tys.	24	15	25	18	18	212
101-500 tys.	28	16	24	23	9	206
501 tys.i więcej mieszk.	30	17	20	23	9	162
Region						
Północny	29	17	22	20	12	138
Zachodni	20	8	25	30	16	117
Środkowozachodni	24	15	17	30	14	185
Środkowy	29	14	21	25	11	210
Wschodni	22	16	19	28	16	148
Południowo-wschodni	20	15	22	18	24	188
Południowo-zachodni	36	13	14	20	17	214
Wykształcenie						
Podstawowe	25	9	16	26	24	419
Zasadnicze zawodowe	23	16	14	30	16	310
Średnie	28	17	26	20	9	388
Wyższe	33	22	27	12	6	83
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	30	21	31	17	1	63
Prac.umysł.niż.szczebła	33	16	22	19	10	121
Pracownicy fiz.- umysł.	20	28	23	20	9	52
Robotnicy wykwalifikowani	27	16	18	20	19	129
Robotnicy niewykwalifik.	30	10	19	30	11	78
Rolnicy	19	17	16	28	20	92
Prywatni przedsiębiorcy	26	37	24	8	5	41
Bierni zawodowo						
Renciści i emeryci	23	9	16	28	24	372
Uczniowie i studenci	32	9	31	19	9	85
Bezrobotni	23	12	16	25	13	86
Gospodynie domowe i inni	21	15	16	32	16	83
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	30	15	25	20	10	131
Sektor państwowy	25	15	23	24	13	142
Sektor prywatny	30	23	19	17	11	182
Spółdzielczość	20	18	25	32	4	27
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 125 zł	22	15	17	30	15	212
125 - 199	25	12	21	30	13	212
200 - 274	30	13	18	21	18	297
275 - 324	24	19	21	22	15	162
325 i powyżej	26	16	26	21	11	243
Ocena własnych war. mater.						
Złe	25	16	16	27	17	383
Średnie	25	12	20	26	17	592
Dobre	31	17	25	16	11	224
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	28	12	10	19	31	87
Raz w tygodniu	25	13	19	26	17	673
Kilka razy w roku	28	16	19	24	14	304
W ogóle nie uczestniczy	25	16	31	21	8	135
Poglądy polityczne						
Lewica	20	12	25	31	11	281
Centrum	27	15	22	20	16	402
Prawica	35	21	16	18	10	269
Trudno powiedzieć	22	8	12	29	29	247